

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 410/24
7.2.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић, и Весне Целетовић Цуцић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Рашић, адвокат из Земуна, ул. Главна бр. 26, против тужених ББ из ..., ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Наташа Драговић Раковић, адвокат из Београда, ул. Војводе Степе бр. 263, ради утврђења и редукције завештања, одлучујући о жалби тужиле изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 6099/17 од 19.09.2019. године, исправљеној решењем истог суда П 6099/17 од 18.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 7.2.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужиле АА из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 6099/17 од 19.09.2019. године исправљена решењем истог суда П 6099/17 од 18.05.2023. године, у ставу првом и другом изреке

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка, садржано у ставу трећем изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П 6099/17 од 19.09.2019. године, исправљене решењем истог суда П 6099/17 од 18.05.2023. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужиле АА из ..., да туженима ББ, ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., на име трошкова парничног поступка исплати износ од 295.650,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном решењем од 18.05.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле против тужених, којим

је тражила да се утврди да је завештањем оставиоца, пок. ЂЂ из ..., сачињеним пред сведоцима, проглашеним на рочишту пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.08.2007. године, у предмету О 2484/07, повређено право тужиље на нужни део, у делу од 1/10 вредности заоставштине. Ставом другим изреке пресуде, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље против тужених, којим је тражила да се обавезу тужени, као завештајни наследници пок. ЂЂ, да тужиљи солидарно исплате износ од 1.504.206,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, што представља 1/10, односно нужни део тужиље. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженима, на име накнаде трошкова парничног поступка, плати новчани износ од 348.900,00 динара, у року од 8 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде, тужиља је, преко пуномоћника, благовремено изјавила жалбу побијајући је у целости, из свих законом прописаних разлога.

Тужени су доставили одговор на жалбу.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама овлашћења из члана 386 ЗПП-а ("Службени гласник РС" бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама) Апелациони суд је оценио да жалба тужиље није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а приликом доношења побијане пресуде није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а на коју се указује жалбеним наводима тужиље. Насупрот наводима жалбе, у пресуди су наведени јасни и међусобно сагласни разлози којима се првостепени суд руководио приликом утврђивања свих битних чињеница од значаја за доношење одлуке у овој правној ствари, те иста нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужиља је ћерка и законски наследник пок. ЂЂ, који је преминуо дана 25.07.2005. године, а тужени су тестаментални и законски наследници оставиоца - супруга ВВ, деца ББ и ГГ и унука ДД. Оставински поступак иза пок. ЂЂ вођен је пред бившим Четвртим општинским судом у Београду, под О бр.2484/07 и у том поступку је достављено завештање оставиоца у форми писменог завештања пред сведоцима, којим је располагао својом имовином и то: земљиштем у Општини Нови Град, Република Српска, БиХ, у... - кч...., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... и ... и кућом на кч...., све у КО ..., четворособним станом од 109м² у улици ...на ..., на шестом спрату и гаражом испред зграде од 19м² у улици ... Остарилац је завештањем извршио поделу заоставштине, тако што је земљиште и кућу у ... оставио ћеркама ЕЕ, АА, ББ и сину ГГ, а супрузи ВВ је оставио право доживотног коришћења куће и кч.... Четворособан стан од 109м², у улици ... на ..., оставио је супрузи ВВ, ћерки ББ и сину ГГ, с тим да супруга и ћерка наслеђују по 1/4 идеалних делова, а син 1/2 идеалног дела стана, док је гаражу испред зграде од 19м² оставио унуци ДД. У тестаменту је навео да ћерке ЕЕ и АА није уврстио у поделу стана из разлога што имају да деле стан двособан стан своје мајке у ..., којој је стан оставио после развода, а и због тога што је стан на ... купљен новцем супруге ВВ. Завештање је проглашено на рочишту дана 21.08.2007.године, на ком рочишту су

наследни учесници ВВ, ГГ и ББ дали наследничку изјаву којом су признали пуноважност завештања оставиоца и прихватили се наслеђа по закону и завештању, док су наследне учеснице ЕЕ и овде тужиља АА, дале наследничку изјаву да не признају пуноважност завештања оставиоца, а прихватиле су се наслеђа које им по закону припада. Решењем Четвртог општинског суда у Београду О 2484/07 од 02.10.2007. године, оставински поступак је прекинут, а наследне учеснице ЕЕ и АА упућене су да покрену парнични поступак ради доказивања непуноважности тестаментата оставиоца сачињеног у форми писменог завештања, а проглашеног на рочишту пред Четвртим општинским судом у Београду 21.08.2007. године. Ово решење постало је правноснажно 04.04.2012. године, а дана 09.07.2012. године, овде тужиља АА покренула је поступак пред Првим основним судом у Београду под П бројем 14187/12 и то подношењем тужбе против ВВ, ГГ, ББ и ДД, којом је тражила да се утврди да је писмени тестамент пред сведоцима пок. ЂЂ, бившег из ..., који је проглашен пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.08.2007. године, ништав и да не производи правно дејство, што би тужени били дужни признати и трпети да се заоставштина пок. ЂЂ расправи по закону. У тужби је постављен и евентуални тужбени захтев, којим је тражено да се утврди да јој је писменим тестаментом пред сведоцима пок. ЂЂ бившег из ..., који је проглашен пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.08.2007. године, повређено право на нужни део, те да се изврши редукција тестаменталног располагања тако што ће суд утврдити да је тужиља АА сувласница са 1/10 идеалних делова на четворособном стану од 109м² у улици ... и гараже испод зграде од 19м² на истој адреси, а по основу права на нужни део, те да суд обавезе тужене да јој солидарно на име новчане противвредности нужног дела исплате износ од 1.710.000,00 динара. У овом поступку тужиља АА је повукла тужбу, те је суд дана 23.11.2012. године, донео решење П 14187/12, којим је констатовао да је тужба повучена. Након тога, настављен је оставински поступак иза пок. ЂЂ, на рочишту одржаном дана 22.04.2015. године пред Трећим основним судом у Београду под О.бр. 7382/12, на ком рочишту је завештајна наследница ДД дала наследничку изјаву да признаје пуноважност завештања оставиоца и да се прихвата наслеђа по истом, док су наследне учеснице АА и ЕЕ, истакле захтев за редукцију завештања у висини нужног наследног дела, а наследни учесници ВВ, ББ, ГГ су оспорили истакнути захтев за редукцију. У даљем току поступка, законски наследници наследне учеснице ЕЕ, која је преминула 2016.године - супруг ЖЖ и син ЗЗ остали су при захтеву за редукцију завештања, те је Трећи основни суд у Београду донео решење О 1017/17, дана 29.08.2017. године, којим је поново прекинут оставински поступак иза пок. ЂЂ, а наследни учесници АА, ЖЖ и ЗЗ упућени су да покрену парнични поступак, ради доказивања права на редукцију завештања у висини нужног наследног дела, те је тужиља поднела тужбу по којој се води овај парнични поступак.

Полазећи од наведеног, а применом одредби чланова 58 и 59 Закона о наслеђивању, првостепени суд је донео побијану одлуку. По налажењу првостепеног суда, тужиља је тужбу за редукцију завештања поднела након протекла рока прописаног одредбом члана 59 Закона о наслеђивању, односно након протекла рока од 3 године од дана проглашења завештања, па како се ради о преклузивном, законом прописаном року, који доводи до застарелости тужбе, а не потраживања, то је пропуштањем овог рока тужиља изгубила право на тужбу, због чега је њен тужбени захтев неоснован. Наиме, тестамент покојног ЂЂ проглашен је на рочишту одржаном дана 21.08.2007. године, пред бившим Четвртим општинским судом у Београду, а тужба за редукцију

завештања у овој парници поднета је дана 18.10.2017. године, из чега произилази да је иста поднета након законом прописаног рока.

Оцењујући жалбене наводе тужиље овај суд налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио одредбе чл. 58 и 59 Закона о наслеђивању ("Сл. гласник РС" бр. 46/95, 101/203 и 6/215) када је донео одлуку о одбијању тужбеног захтева. Разлоге које је за одлуку дао првостепени суд у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом чл. 58 Закона о наслеђивању, прописано је да ако је нужни део облигационо право, те ако је повређен завештањем, исплата новчане противвредности се може захтевати у року од три године од дана проглашења завештања, а одредбом чл. 59 истог Закона, прописано је да се, ако је нужни део стварно право, смањење завештајних располагања може захтевати у року од три године од дана проглашења завештања.

Сврха овако прописаног преклузивног рока је та, да се одређени правни односи дефинитивно регулишу у том року, па управо из тог разлога о истеку преклузивних рокова суд води рачуна по службеној дужности, а не по приговору странке. За разлику од рокова застарелости при којима се губи само право на тужбу, истеком преклузивног рока, носилац права не губи само право на тужбу, односно на истицање захтева за принудно остварење права, већ губи право у целини, како је то правилно оценио и првостепени суд. Преклузија је, дакле, губитак правне моћи, губитак преображајног права, услед невршења тога права у законском року.

У конкретном случају, тестамент пок. ЂЂ проглашен је на рочишту одржаном дана 21.08.2007. године, а тужба у овој парници поднета је дана 18.10.2017. године, па је несумњиво протекао законом прописан рок од 3 године од дана проглашења завештања, који тече у континуитету и код кога нема прекида или застоја као код рокова застарелости. Ради се о преклузивном року, прописаном Законом, чијим протеком лице које сматра да је повређено његово право на нужни део, губи могућност да истиче то право, због чега је захтев тужиље неоснован.

Неосновано се жалбом тужиље указује да је првостепени суд пропустио да потпуно и правилно утврди чињенично стање и да сходно томе правилно примени материјално право, тако што није правилно ценио чињеницу да је тужиља могла поднети тужбу тек након што је тестаментална наследница ДД дала наследничку изјаву да признаје пуноважност завештања оставиоца, на рочишту одржаном дана 22.04.2015. године, те да је тужиља и упућена на парницу решењем Трећег основног суда у Београду О 1017/17 од 29.08.2017. године. Ово с тога што је тужиља приликом проглашења завештатања сазнала ко су завештајни наследници од којих може захтевати смањење завештајних располагања, што је и учинила у поступку који је покренула 2012. године, а који је окончан повлачењем тужбе. Наиме, тужиља је у том поступку истакла и евентуални тужбени захтев, којим је тражила да се утврди да јој је писменим тестаментом пред сведоцима пок. ЂЂ бившег из ..., који је проглашен пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.08.2007. године, повређено право на нужни део, што значи да је и тада имала сазнања ко су тестаментални наследници према којима може истицати такав захтев.

Осим тога, чак и да тужила није већ водила спор ради остварења права на нужни део, била би преклудирана у свом праву на редукацију завештања до висине нужног дела, јер је преклузивни рок законом строго одређен, тако да га странке не могу мењати, те нема прекида, ни застоја који постоје код застарних рокова и тужила је протеком 3 године од дана проглашења завештања, изгубила право на истицање таквог захтева без обзира на наведене околности.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже налазећи да нису од утицаја на доношење другачије одлуке, а на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а.

Међутим, испитујући правилност побијаног решења о трошковима поступка, у границама прописаним одредбом члана 386, а у вези са чланом 402 ЗПП-а, Апелациони суд је оценио да је жалба тужиле основана.

Ово с тога, што првостепени суд приликом обрачуна висине трошкова на име заступања од стране пуномоћника адвоката, није правилно применио Тарифни број 26. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Сл. гласник РС", бр. 121/2012, 99/2020 и 37/2021), којим је прописано да, када адвокат заступа више странака, награда му се по овом основу додатно увећава за сваку радњу коју предузима за по 50% за другу и сваку наредну странку, већ је погрешно извршио увећање трошкова за 300%.

Сходно наведеном, правилном применом одредби чл. 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, туженима су досуђени трошкови на име заступања од стране адвоката и то: за састав одговора на тужбу у износу од 16.500,00 динара, увећано за по 50% за сваку наредну странку односно укупно 41.250,00 динара, за заступање на 5 одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, увећано за по 50% за сваку наредну странку односно укупно 225.000,00 динара и на име судске таксе на одговор на тужбу у износу од 29.400,00 динара, што све укупно износи 295.650,00 динара, а све сходно важећој Адвокатској и Таксеној тарифи, имајући у виду опредељену вредност предмета спора.

Полазећи од свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке на основу одредбе члана 390 ЗПП-а а као у ставу другом изреке на основу одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП-а.

Апелациони суд је имао у виду да је приликом сачињавања писменог отправака решења о исправци од 18.05.2023. године, дошло до очигледне грешке у писању, тако што је у заглављу решења као датум доношења наведен 18.05.2020. године, уместо 18.05.2023. године, када је решење стварно донето, али сматра да се ради о грешци у смислу одредбе чл. 362.ЗППа, која није од утицаја на правилност одлуке и која се може исправити у свако доба, а што ће првостепени суд и учинити посебним решењем у складу са цитираном законском одредбом, тим пре што су битни елементи судске одлуке увод, изрека и образложење, а да је у уводном делу означен тачан датум доношења побијане пресуде.

Како тужила није успела у поступку по жалби, о трошковима другостепеног поступка одлучено је као у ставу трећем изреке пресуде, а применом одредбе члана 165 у вези члана 153 ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић